

IDEER TIL SAMLING

Spil, historier og øvelser til social læring

Samlingen kan være et lille øverum for fællesskab: Vi lytter, taler, leger, tænker og lærer noget om os selv og hinanden.

Social læring i små bidder

En samling behøver ikke være lang for at have værdi. 10-20 minutter med et tydeligt fokus kan give børn et fælles sprog for følelser, venskab, grænser, samarbejde, mod, forskellighed og konfliktløsning.

Aktiviteterne i denne brochure er tænkt som inspiration til børnehaveklasse og de yngste klassetrin. Tilpas altid sprog, tempo og sværhedsgrad til den konkrete børnegruppe.

En enkel struktur

1. Land sammen - en kort start. **2. Dagens aktivitet** - spil, historie eller øvelse. **3. Tal sammen** - 1-2 spørgsmål. **4. Tag det med videre** - én lille ting klassen vil øve.

Vigtigt

Børn skal kunne sige "pas", når en aktivitet bliver personlig. Social læring skal skabe tryghed - ikke presse børn til at dele private oplevelser foran gruppen.

1. Spil: Lær hinanden at kende

Find én der...	Sig fx: "Find én, der også kan lide at tegne", "Find én, der har prøvet at hjælpe en ven" eller "Find én, der kan lide noget andet end dig." Tal bagefter om både ligheder og forskelle.
Fællesskabs-bingo	Lav felter med udsagn som: kan lide at bygge, har et kæledyr, kan lide at danse, er god til at lytte, har prøvet noget nyt. Børnene finder klassekammerater, der passer til felterne.
Navn og bevægelse	Et barn siger sit navn og laver en lille bevægelse. Gruppen gentager navn og bevægelse. God som kort, legende opmærksomhed på hvert barn.
Det har vi tilfælles	To eller tre børn får ét minut til at finde tre ting, de har tilfælles. Hjælp dem væk fra kun at fokusere på udseende.

Tal bagefter

Hvad overraskede dig? Hvad fandt du ud af om en anden? Kan man være gode klassekammerater, selvom man ikke kan lide de samme ting?

Budskab: Vi kan både ligne hinanden og være forskellige - og stadig høre sammen.

2. Historier: Stop historien

Små fortællinger gør det muligt at tale om sociale situationer uden at tage udgangspunkt i et bestemt barn i klassen.

Historie 1: Må jeg være med?	Noah ser tre børn bygge en stor borg. Han vil gerne være med, men ved ikke, hvad han skal sige. Stop her: Hvad kan Noah gøre? Hvad kan børnene ved borgen gøre?
Historie 2: Den ødelagte tegning	Aya kommer til at rive hjørnet af Emils tegning, da hun rækker efter en blyant. Emil bliver vred. Stop her: Hvad kan de sige? Hvordan kan Aya reparere situationen?
Historie 3: Den nye leg	Freja vil altid bestemme legen. I dag siger de andre nej til hendes idé. Stop her: Hvordan kan Freja reagere? Hvordan kan gruppen finde en løsning?
Historie 4: Den stille makker	Malik arbejder med en makker, der ikke siger ret meget. Stop her: Hvordan kan Malik give plads uden at presse?

Variation

Lad børnene vælge mellem to eller tre mulige slutninger. Spil historien som små rollespil, eller tegn, hvad personerne kunne gøre bagefter.

3. Øvelser om følelser

Følelsesdetektiven	Vis eller nævn en situation: "Du skal prøve noget nyt", "En ven vælger en anden leg", "Du får hjælp til noget svært". Hvilke følelser kunne en person få? Der kan være flere rigtige svar.
Hvor mærkes følelsen?	Tal generelt om kropslige signaler: sommerfugle i maven, varme kinder, spændte hænder, hurtig puls eller tung krop. Undgå at kræve, at børn fortæller om egne svære oplevelser.
Følelser-charader	Et barn eller den voksne viser en følelse med ansigt og krop. Gruppen gætter og taler om, at samme følelse kan se forskellig ud hos forskellige mennesker.
Hvad kan hjælpe?	Vælg en følelse og find mulige hjælpespor: tale med en voksen, få ro, bevæge sig, få en forklaring, sige stop, få tid eller være sammen med nogen.

Budskab: Alle følelser må være der. Vi kan øve os i, hvad vi gør med dem.

Sætninger til tavlen

"Jeg føler ..." "Jeg har brug for ..." "Kan du hjælpe mig med ...?" "Jeg vil gerne have lidt plads."

4. Spil om samarbejde

Byg sammen	Giv en lille gruppe klodser og en fælles opgave: byg et tårn, et dyr eller en bro. Alle skal bidrage med mindst én idé eller handling.
Tegn på skift	Ét stort papir. Hvert barn tegner i 20-30 sekunder og sender videre. Opgaven er at bygge videre på hinandens idéer, ikke at "rette" de andre.
Den stille rækkefølge	Gruppen skal stille sig i rækkefølge efter fx fødselsmåned eller højde med meget få ord. Tal bagefter om blik, gestik, tålmodighed og hjælp.
Fælles mission	Klassen får en lille mission: få en bold hele vejen rundt uden at tabe den, flyt genstande sammen eller løs en enkel gåde. Der er ingen individuel vinder.

Efter samarbejdet

Spørg: Hvad gjorde det lettere at samarbejde? Hvornår lyttede vi? Hvad gjorde vi, da to havde forskellige idéer? Hvem hjalp gruppen videre?

Fokusér på processen: at lytte, skiftes, spørge og justere - ikke kun på om opgaven lykkedes.

5. Øvelser om venskab og grænser

Grøn, gul eller rød?	Læs små situationer op. Børnene viser grøn = rart/okay, gul = usikker/kommer an på, rød = ikke okay. Tal om, hvorfor mennesker kan opleve samme situation forskelligt.
Øv et tydeligt stop	I ufarlige rollespil øves: "Stop", "Det vil jeg ikke", "Giv mig den tilbage" og "Jeg vil gerne have plads". Øv også at reagere på andres stop.
Invitationen	Øv forskellige måder at invitere ind: "Vil du være med?", "Du kan være på vores hold", "Skal vi finde en rolle til dig?"
Ven eller klassekammerat?	Tal om, at man ikke behøver være nære venner med alle. Man kan stadig tale ordentligt, samarbejde og vise respekt.

Et vigtigt fælles sprog

Et stop skal respekteres. En grænse behøver ikke være en afvisning af personen.

Undgå at gøre børn ansvarlige for at være venner med alle. Målet er et trygt fællesskab med respektfuld omgang og plads til forskellige relationer.

6. Historier om konflikter og reparation

Hvem havde ret?	Fortæl en situation, hvor to børn oplever den forskelligt. Lad gruppen finde ud af, hvad hver person så, tænkte eller ønskede. Fokus er perspektiver - ikke at udpege en vinder.
Reparationskort	Lav kort med muligheder: sige undskyld, hjælpe med at bygge op igen, hente en voksen, give plads, spørge hvad den anden har brug for, lave en ny aftale.
Prøv igen	Spil en kort konflikt én gang med en uhensigtsmæssig løsning. Stop. Lad børnene foreslå andre sætninger og spil scenen igen.

Fem spørgsmål

1	Hvad skete der?
2	Hvordan kunne personerne have det?
3	Hvad havde de brug for?
4	Hvordan kan situationen repareres?
5	Hvad kan de prøve næste gang?

7. Øvelser om styrker og selvværd

Styrkejagt	Nævn styrker som hjælpsom, modig, kreativ, nysgerrig, tålmodig og god til at lytte. Børnene finder eksempler på handlinger, der viser styrken.
Jeg øver mig på...	Alle - også den voksne - kan nævne noget ufarligt, de øver sig på. Det normaliserer, at man ikke behøver kunne alting endnu.
Min lille sejr	Børnene tænker på noget, de har prøvet, lært eller turdet. De kan fortælle, tegne eller bare tænke det for sig selv.
Tak for hjælpen	Lad børnene nævne konkrete hjælpsomme handlinger: "Tak fordi du viste mig, hvor blyanterne var." Undgå popularitetskonkurrencer.

Selvværd styrkes ikke af at få at vide, at man er bedst - men af at opleve værdi, tilhørsforhold, udvikling og mulighed for at bidrage.

Underviserens fokus

Hold aktiviteterne konkrete. Et barn skal ikke presses til at sige noget positivt om sig selv foran andre, hvis det føles utrygt. Tegning, valgkort og makkersamtaler kan være gode alternativer.

8. Samlinger om mangfoldighed

Mange slags familier	Brug billeder eller opdigtede figurer med forskellige familieformer. Tal om det fælles: omsorg, relationer og mennesker, der passer på hinanden.
Mange måder at lære på	Nogle husker bedst ved at se, andre ved at prøve, tale eller bevæge sig. Lad børnene opleve flere måder uden at sætte faste etiketter på dem.
Hvad ville der ske, hvis...	Spørg: Hvad hvis alle havde samme yndlingsfarve? Samme idé? Samme styrke? Brug humor til at undersøge, hvad forskellighed bidrager med.
Fællesskabspuslespil	Hvert barn laver en papirbrik med en interesse, styrke eller noget, de kan lide. Saml alle brikker til ét fælles billede.

Sprog, der hjælper

“Det er anderledes end det, du kender.” “Vi behøver ikke være ens for at høre sammen.” “Forskellige mennesker kan have brug for forskellige ting.”

Nysgerrighed uden udpegning: Ingen børn skal gøres til talsperson for en familieform, kultur, et sprog eller en anden gruppe.

9. En måned med samlinger

20 små idéer til social læring

Mandag uge 1	Navn og bevægelse
Tirsdag	Følelsesdetektiven
Onsdag	Find én der...
Torsdag	Stop historien: Må jeg være med?
Fredag	Hvad lykkedes for os?
Mandag uge 2	Styrkejagt
Tirsdag	Øv et tydeligt stop
Onsdag	Byg sammen
Torsdag	Reparationskort
Fredag	Tak for hjælpen
Mandag uge 3	Det har vi tilfælles
Tirsdag	Hvad kan hjælpe?
Onsdag	Tegn på skift
Torsdag	Mange slags familier
Fredag	Min lille sejr
Mandag uge 4	Invitationen
Tirsdag	Hvem havde ret?
Onsdag	Fælles mission
Torsdag	Jeg øver mig på...
Fredag	Hvad vil vi øve næste uge?

Refleksion til underviseren

Hvilke sociale færdigheder har netop denne klasse mest brug for at øve? Er samlingen tryk for både de børn, der taler meget, og dem der helst lytter? Får børnene mulighed for at øve færdighederne senere i hverdagen?

Samlingen er begyndelsen. Den sociale læring bliver stærk, når ordene og øvelserne bruges igen i klassens virkelige hverdag.

LærLeg • Inspiration til undervisere • Spil, historier og øvelser til social læring